

Oponentský posudek na bakalářskou práci Petry Hosenseidlové *Politická reforma v Rusku za vlády Vladimira Putina: zákon o politických stranách a jeho vliv na politickou opozici*

Autorka definuje svoji práci jako příspěvek k postsovětským dějinám ruského státu s přesahem do politologie (str. 4). Těžko říci, která z obou variant je bližší realitě. Předložená bakalářská práce není v pravém slova smyslu ani historiografická, ani politologická. Historiografické povaze práci chybí pramenný výzkum a příslušný způsob výkladu problematiky. Politologickému přístupu zas chybí znalost a aplikace relevantních teoretických východisek. Spíše bych řekl že práce je „obyčejným“ deskriptivním výkladem zvolené problematiky bez ambice provést skutečně historiografickou či politologickou (či oborově ještě jinou) analýzu. Což ovšem nemusí být v případě bakalářské práce vždy na škodu.

Předložená bakalářská práce je rozdělena do pěti hlavních kapitol, ve kterých autorka postupně píše nejprve o politickém systému za Putinovy vlády obecně, dále o Putinově reformě politického systému, ruském stranickém systému a politické opozici, ještě dále o zákoně o politických stranách a konečně o vlivu zákona o politických stranách na ruské opoziční strany. Taková struktura bakalářské práce není nutně špatná, ale může plodit jistou nesystematičnost výkladu, což se zde bohužel přihodilo. Výsledkem je skutečnost, že autorka se na mnoha místech své práce opakuje (např. na str. 23).

Z hlediska obsahového zpracování je práce na slušné úrovni pokud jde o popis problematiky. Autorka podává mnoho důležitých informací a informativní hodnota práce je nesporná. Horší je to s využitím teoretických východisek. V práci nenajdeme úvodní teoretickou kapitolu, ale jednotlivé teoretické koncepce jsou v práci rozmístěny průběžně. Takový postup není chybný. Autorčina práce s teoriemi je problematičtější z jiného hlediska.

Za prvé je problematické samotné východisko v podobě snahy analyzovat stranický systém pomocí zákona o politických stranách. Zákony o politických stranách samozřejmě mají dopady na politické strany, ale stranické systémy jsou mnohem více ovlivněny volebními systémy (zákony o volbách). Autorka to vlastně nakonec sama přiznala, když na straně 36 uvádí, že vliv zákona na volební výsledky nelze prokázat (volební výsledky přitom určují podobu stranického systému, zejména jeho fragmentaci). Na straně 39 pak kontradiktorně uvádí, že zákon o politických stranách znamenal významný zásah do vývoje ruského stranického systému. Jak to tedy je?

Za druhé jsou to jen nahodilé a zprostředkované teoretické vsuvky, kdy autorka uvádí, že někdo používá nějaké teorie, ale sama je nepřebírá ani na ně přímo neodkazuje a nijak se vůči nim nevymezuje (str. 8, 19; O'Donnell, Diamond, Zakaria, Linz, Dahl, Smith, Kirchheimer). Výsledkem je pak skutečnost, že autorka tyto koncepce sice zmíní, ale už nám neřekne, o jaký typ režimu či politické opozice se v Rusku jedná (např. otázka pojmenování režimu na str. 10). Kromě toho si dovoluji upozornit, že autorkou zprostředkovaně zmiňovaná díla jsou bez problému dostupná v knihovně TGM v Jinonicích, stačí sejít po schodech či výtahem do přízemí. Autorka dále zcela ignorovala množství českých prací o Rusku, teorii režimů, politického stranictví a politické opozice.

Za třetí, ne všechny autorkou uváděné koncepce se hodí pro analýzu specifického ruského prostředí. Typickým příkladem je Downsova teorie volebních trhů (str. 15), která je použitelná pro zkoumání konsolidovaných demokracií a plně soutěživých voleb (a svobodných volebních kampaní). Pro analýzu ruského nikoli plně demokratického režimu by se více hodila například Sartoriho koncepce hegemónické

strany nebo Schwarzenbergova koncepce ultradominantní strany. V obou případech se totiž počítá s omezením demokratické soutěže, což je jistě ruský případ. Stejně tak je velmi problematické aplikovat na Rusko koncepci stranických rodin (party families; str. 17). Zkrátka, autorka zachází s teoretickými pojmy značně frivolně, což se naplno projevilo na straně 16, kde najdeme větu: „Post-komunistické země, které si zvolily prezidentské režimy, mají nízkou míru konsolidace a roztržité politických stran.“ Tato věta je jednak nesrozumitelná, protože nevíme, co znamená nízká míra konsolidace a roztržité stran (měla autorka na mysli Raeův index fragmentace stranického systému?), především však obsahuje tvrzení, které není pravdivé už jenom proto, že v Evropě se specifickou výjimkou Kypru prezidentský režim nikde nenajdeme (stejně tak v Asii s výjimkou Filipín).

Z hlediska metodického a formálního je práce v pořádku. Autorka příkladně používá poznámkový a odkazový aparát a není jí zde co vytknout. Rovněž jazykový projev je kultivovaný, jen občas se objeví některá šroubovaná slova jako například na straně 11 (de-institucionalizace, de-subordinace), ale to je drobnost.

Závěrem lze uvést, že autorčina silná stránka je deskripce ruských reálií, naproti tomu slabší stránkou její práce je zacházení s teoriemi (autorka na druhou stranu není studentkou politologie) a relativně omezená bibliografie. Nicméně autorka prokázala, že je schopna zorientovat se v popisované věci a podat relativně ucelený výklad problematiky. Splnila tedy požadavky kladené na bakalářské práce. Doporučuji proto práci k obhajobě a navrhuji hodnotit ji stupněm velmi dobře.

Tachlovice, 4. 6. 2011

doc. PhDr. Michal Kubát, PhD.
Institut mezinárodních studií
Fakulta sociálních věd UK
U kříže 8, 158 00 Praha 5